

Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto

TEM019:00/2019

Valtionkatu 1, 60100 Seinäjoki

VN/6449/2019

Työ- ja elinkeinoministeriö/

kirjaamo@tem.fi

Asia: TEM lausuntopyyntö, luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle työttömyysturva- ja vuorotteluvapaaajärjestelmän toimeenpanon järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Etelä-Pohjanmaan TE-toimiston ja ELY-keskuksen lausunto HE luonnokseen työttömyysturva- ja vuorotteluvapaaajärjestelmän muuttamisesta

Yleistä

Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto ja ELY-keskus pitävät lähtökohtaisesti hyvänä asiana esitettyä lakimuutosta, joka koskee TE-toimistojen työttömyysturva- ja vuorotteluvapaaajärjestelmän tehtävien siirtoa työttömyyskassoille ja Kelalle. Muutoksen keskeisenä tavoitteena on selkeyttää TE-toimistojen toimintaa työnvälittämiseen sekä siihen liittyvien prosessien toimeenpanoon ja toisaalta sujuvoittaa työttömyysetuuteen liittyviä prosesseja asiakkaan kannalta.

Kommentit keskeisiin lakimuutosehdotuksiin

Asiakkaiden kannalta tehtävien keskittämisellä maksajalle saadaan poistettua päällekkäisyyttä asioiden valmistelussa, päätöksenteossa ja myös palveluprosessien aikana. Muutos voi nopeuttaa prosesseja ja asiakkailla on pääsääntöisesti yksi taho, jonka kanssa voi asioida ja selvittää työttömyys- tai vuorotteluvapaaan aikaisia toimeentuloon liittyviä asioita. Perusasiakaspalvelussa virkailijan rooli selkeytyisi, kun ei tarvitsisi hallita niin syvällisesti työttömyysturva- tai vuorotteluvapaa lainsäädäntöä. Ilmoitus työnhaun alkamisesta ja voimassaolosta annettaisiin edelleen maksajalle. Toisaalta on kuitenkin huomioitava, että jatkossakin TE-toimiston virkailijat joutuvat jossain määrin neuvomaan ja opastamaan asiakkaita näissä asioissa. Asiakaspalvelu on kokonaisuus ja työnhaun käynnistymisen/suunnitelman laatimisen ja palveluprosessien yhteydessä asiakkaat tiedustelevat toimeentuloon liittyviä asioita ja työaika tulee kulumaan myös tähän ja osaamisen ylläpitoon eli kokonaisuudessaan tehtävät eivät tule siirtymään maksatahoille.

Lakimuutos edistäisi TE-toimiston näkyvämpää roolia työllistymisen edistäjänä ja palvelujen tarjoajana, vaikka tätä palvelevan kokonaiskuvan brändiä jäisi edelleen "rasittamaan" asiantuntijalausuntoina annettavat työttömyysturvan seuraamuslausunnot. Seuraamuslausunnot ovat kuitenkin osa palvelukokonaisuutta, jotka vaikuttavat osaltaan myös siihen, miten asiakaspalvelu koetaan ja miten tarvittava luottamus syntyy.

Seuraamuslausuntojen valtakunnallisen keskittämisen etuihin kuuluisi esityksen mukaan yhdenmukaisempi lain tulkinta, käsittelyaikojen yhtenäistyminen ja ehkä selkeämpi rooli irti perus TE-toimiston toiminnasta omana toimintonaan (muuna viranomaistoimintona). Toiminnan organisointi valtakunnalliseksi toiminnaksi vaatisi hyvän toimintamallin rakentamisen ja toimivan johtamisjärjestelmän. **Nykyisten työttömyysturva-asiantuntijoiden jatkaminen verkostomaisesti omissa tehtävissään nykyisillä paikkakunnilla tulisi muutoksen yhteydessä mahdollistaa ja turvata.** Koko valtakunnan tasolla muutos ei välttämättä paranna nykytilannetta kaikkien asiakasryhmien lausuntojen osalta, koska käsittelyajat vaihtelevat suuresti eri puolilla maata ja joidenkin alueiden osalta keskittäminen tulee mahdollisesti heikentämään ja pitkittämään päätösten saantia.

Esityksen mukaan valitusprosessit yksinkertaistuisivat ja nopeutuisivat lainmuutoksen myötä, koska maksajan ei tarvitse enää pyytää TE-toimistolta lisälausuntoja tai vastineita valitukseen. Tämä toisaalta selkeyttää myös prosessia, mutta valitusten käsittelyn pitkittyminen ei johdu ainoastaan maksajan ja TE-toimistojen prosesseista vaan ennen kaikkea myös sosiaali-asioiden muutoksenhakulautakunnan pitkistä käsittelyajoista. Päätöksen saaminen valitusasteelta kestää nyt jo melkein vuoden ja myös tämä täytyisi huomioida koko prosessissa, jos sitä halutaan nopeuttaa.

Tehtävien siirron myötä vapautuu TE-toimistolle jonkin verran htv resurssia, mutta kuten aiemmin todettiin, niin kokonaisuudessaan ohjauksesta ja neuvonnasta sekä tiettyjen lausuntojen antamisesta ei voida TE-toimistoissa kokonaan luopua, joka on otettava huomioon resurssilaskelmissa. Vapautuvien resurssien uudelleen suuntaaminen asiakaspalveluprosessin osaksi on järkevää ja tarkoituksenmukaista.

Vaikka työttömyysturvaan ja vuorotteluvapaajärjestelmiin liittyviä tehtäviä siirtyisi maksajatahoille, niin jatkossa sekä maksajatahot että TE-toimistot tulevat tarvitsemaan asiakkaista monenlaisia perustietoja prosessien hallintaan, ylläpitoon ja päätöksentekoon liittyen. Selkeyttääkö tämä lakimuutosesitys tilannetta riittävästi ja poistaako päällekkäisyyksiä? Tietojärjestelmät pitäisi toimia joustavina tiedonvälittäjinä asiakkaan suostumuksella, jolloin perustiedot olisi käytettävissä eri tahoilla.

Esityksen mukaan Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassoille ehdotetaan korvattavaksi tarvittavat toimintamenojen lisäykset, joka olisi toiminnallisesti selkeä ja kannatettava toimintatapa yksittäisten henkilösiirtoresurssien sijaan. Kuitenkin taloudellisia vaikutuksia on esityksessä arvioitu siten, että nykyiseen tehtävien hoitamiseen käytettävien htv-resurssien määrä ei Kelalle ja työttömyyskassoille riittäisi, vaan htv määrä tulisi kasvamaan. Toiminnan siirrosta pitäisi saada kustannusneutraalia toimintaa eikä siirtoesitys saisi tuoda lisäkustannuksia.

Leena Tuohimaa-Kari

johtaja, TE-toimisto

Jari Aaltonen

yksikön päällikkö, ELY-keskus